

Bolond urak

2022 február 02. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Legyen elég annyi...

Érdekes régi írásokat böngészni.

Itt van például *Bartha Miklós*. Akir?l lassan száz évvel ezel?tt társaságot neveztek el, és nem véletlenül. A magyarság akkori élet-halál küzdelmében a Kazárföldön cím? útirajz nagyjából olyan mankó lehetett, mint kicsit kés?bb a Puszták népe, a mi fiatalkorunkban pedig *Csoóri* és *Csurka* írásai.

A Bartha Miklós Társaságot olyanok segítették, mint *Németh László, Kodály Zoltán, József Attila, Kodolányi János, Peth? Sándor,* a politika részér?l *Bajcsy-Zsilinszky Endre*. Ennek a társaságnak ma az emléke szinte elevenebb, mint a névadóé, de gyorsan hadd szögezzük le, hogy méltánytalanul.

Évekkel ezel?tt kaptam ajándékba a rémiszt?en vaskos, de annál izgalmasabb „Bartha-összest”, a hajdani gondolkodó életm?vét. Politika, szépirodalom, akad itt minden. H?vös, szeles decemberi napokon, amikor az ember nem vigasztalja magát mediterrán tájleírásokkal, megfelel? szellemi táplálék. Barthát olvasgatok, és arra gondolok, miféle bels? er?, t?z ég a magyarságban, hogy id?r?l id?re enciklopédikus tudású, szerves gondolkodású írásm?vészeket termel ki magából. Olyasféléket, mint *Kemény Zsigmond* vagy Németh László, és hadd ne játsszunk a nevekkel, mert bár nincsenek sokan, akik vannak, azokat felsorolni mégis hosszadalmas volna.

Bartha életfilozófiáját, alkotmányos véleményét, kisebbségi ügyekben kifejtett érvelését nem ennek a cikknek kell összefoglalnia. Legyen elég annyi, hogy nem pusztán elfeledett, de kirekesztett írója, gondolkodója is a XIX. századnak. Pontosan azért került indexre, amiért *Erdélyi József* vagy *Tolnai Lajos* is kibillent a magyar irodalomtörténetb?l. Ha már kibillent, nekünk, XXI. századi Barthéknak szükséges elmondanunk, hogy vegyétek kézbe az írásaikat, szerezzétek be a könyveiket, olvassátok, mert nem egy hajdanvolt h?béres birtok szenvtelen bemutatásával, hanem magyar szívvel, magyar ésszel szerzett juss az övék.

Krúdy emlékezetes novellájában (Isten veletek, ti boldog Vendelinek!) Szindbád éppen kanalazza levesét, ütögeti vel?s csontját, amikor a pincér oldottabb történet felé kalauzolja ?t. N?r?l, szerelemr?l esik szó. Aztán a pincér furcsa történetén túl, valahol a ködös tartományban, elsüllyedt világok romjain szó esik egy bizonyos bolond falusi úrról, aki elvette a f?szerepl? romlott n?t. Az ismer?s nevet és élethelyzeteket azonosító Szindbád ekkor csendesen jegyzi meg, hogy az úr bizony, ? maga volt, mire a megdöbbent pincér szeme olyan lett, mint a házi nyúlé, idézem pontosan Krúdyt.

Ott ülnek-állnak hát ketten az étteremben, vendég és pincér, és egyazon n? férjei voltak hajdanán.

Barthát olvasva mi is vendégek vagyunk, valakik, akik voltaképpen a saját történetüket olvassák, bár a tetszet?s csomagolás szerint látszólag másról, valami távoliról, idegenr?l lehet szó. A századfordulós irodalomnak (Krúdy) ugyanaz a hajlékony bizonytalansága, amely a korszak politikai publicisztikájáé (Bartha). Rokon lelkek ?k is, mi is, akik száz évvel kés?bb megpróbáljuk megérteni ?ket. Nagyhatalmi állásából töpped? ország, magyar alkotmányvédelem és folyamatosan leselked? veszélyek, a múlt árnyai és a jelen reménytelensége, és mégis, mindenen túl az élni akarás, a nemes ösztön és az egyenesség az élet dolgaiban – ilyesmi annak a kornak a szelleme. Ahogyan a mai koré is. Ha tehetnénk, ott ülnénk mi is naphosszat a *„szolid polgári vendégl?ben”,* n?r?l, jószágról, ebédr?l gondolkodnánk, feltárnánk a múltat, szomorkodnánk, álmodoznánk. Csak éppen ne velünk történne, amir?l itt szó esett. Lenne valaki másé a bánat, és ami köpönyegéb?l el?kerekedik id?r?l id?re: a romlás.

Barthát olvasgatva els?sorban tehát mi magunk, a romlás és bátorság urai jutunk eszünkbe. A kétségbeesett hegymászók, akik önként vállalják a sorsukat, és a saját könnyedségükre alapozva igyekeznek eljutni a csúcsra. Mert hát Bartha Miklós nemcsak jeles író, de aktív politikus is a századfordulón, méghozzá negyvennyolcas, hazafias személyiség. Amit és ahogyan ír, abban mindig erdélyi, lépjünk tovább, székely, hiszen több síkon mozog, átlátja a gondokat-bajokat, mindenre ismer megoldást. Sokoldalúsága mögött gazdag élettapasztalat, cikkei mögött megélt valóság, ennél többet ma sem kívánhat magának az íróember. Ami azonban a legfontosabb: legtöbb írása mögött józan számítás, puritán egyszer?ség és gazdaságos indíttatás lapul. Tudja, hogy a nagybirtok helyett fejl?d?képes parasztgazdaságokra volna szükség, hogy a nemzetiségi izgatás ellen nemcsak az államnak, hanem a helyieknek is harcosan fel kellene lépniük, érzi, látja, hogy a régi Magyarország lassan elsüllyed, ami pedig utána következik, annak a sorsa jórészt rajtunk, a kortárs akaratán áll.

Bartha halála után néhány évvel kitört az els? világháború, és nagyjából száz esztend?vel ezel?tt hazánk sorsa megpecsételtetett. A magyar nemzet és a magyar emberek sorsát azonban nem pusztán az aktuális politikai változások döntik el. Ha kényszerpályán haladunk, ha állandóan önrevízióra kényszerülünk is, a lényeg, a nemzethez f?z?d? h?ség és áldozatvállalás akkor is örök. Err?l Krúdy sem nyitna vitát, bár a hazát talán csak mi látjuk bele a h?tlen asszonyságról disputált irodalmi részletbe. Bárhogy is van, idézzük búcsúzóul, hiszen az élet és a halál kéz a kézben jár szerelemben, hazaszeretetben egyaránt. Bolond falusi úr… Azt a fegyvert soha nem magad ellen kell fordítani…

„– Hát béresné lett Patience? – kérdezte ismét a kis pincér és a két kis jelentéktelen szeme fellobogott a régi emlékekt?l.

– Ne tör?djön vele – csillapította a vendég. – Én is búsulok utána, de bizony az étvágyamat nem adom érte.

– Én elzüllöttem miatta, – felelt a kis pincér. – Látja, hogy milyen ?sz és kopasz vagyok! A fogaim csak úgy lógnak a szájamban. A falnak esek mindig, amikor hazamegyek és az ágy alatt ébredek fel. Néha beverek a kezemmel egy ablakot, anélkül, hogy tudnám, hogy miért. Éjszaka munka után kóborlok az utcán, mert attól félek, hogy otthon felakasztom magam…

– Nono – felelt csillapítólag a vendég. – Én se merek otthon töltött fegyvert tartani. Fertelmesen hosszúak azok a falusi éjszakák.”

Szentesi Zöldi László - www.demokrata.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló